

MLADO JUTRO

št. 35. V Ljubljani, dne 1. septembra 1940 Leto XI.

V BOJU ZA PRAVICO POVEST S SLIKAMI

»Kakor nalašč nama to trenutno pride prav«, je menil Bobby. »nekaj časa sva torej varna pred zasledovanjem poročnika. Toda dokler imam svoje roke uklenjene, je nemogoče, da bi hitro hodil, in vendar je za naju, naj bodo trenutno okoliščine še tako ugodne, dobro, da se čim prej zgubiva od tod.« Ne da bi odgovoril, je Rdeči jelen potegnil svoj lovski nož, prijel ključavnico Bobbyjevih lisic v roke in jo pričel obdelovati s konico noža. Bobby se ni zbal, da bi ga ostro orodje kakorkoli ranilo, kajti predobro je

vedel, kako mirne in zanesljive so rjave Indijančeve roke. Z zanimanjem je posvetil vso svojo pozornost spretnemu delu prijatelja.

Ves napor Rdečega jelena, da bi rešil prijatelja lisic, ni trajal niti pet minut. Z lahkim pokom je ključavnica popustila. Z globokim prezirom v potezah resnega obraza je mladi rdečkožec pognal žvenketajoče verige v de-ročo reko, nato se je pa lotil drgnjenja Bobbyjevih zapestij s skrbno izbranimi, sočnimi listi, da bi tako splahnile otekline, ki jih je povzročilo tesno pri-

jemajoče železo. Ko je bilo to opravljeno, sta se previdno začela spuščati na tla. O'Connor jima je med tem popolnoma izginil izpred oči in z vso gotovostjo sta računala, da ju pred potekom debele ure ne bo mogel zasledovati.

V gostem gozdu je prevzel vodstvo Rdeči jelen. Ob vznožju drevesa, ki jima je pomagalo do rešitve, je naglo nekaj dvignil in Bobby je ugotovil šele kasneje na svetlejšem prostoru, da je prijatelj oborožen z lokom in tulci za puščice. Zdelo se je, da se mu nikakor ne mudi preveč. Izbral je pot v

smeri gora in te smeri se je držal do take natančnosti, da se je vsako toliko ustavljaj, se oziral nazaj in pogledal naprej, ali napredujeta prav. To prijateljevo vedenje, ki se je Bobbyju zdelo zelo zamudno, ga je začelo vzne mirjati in ko je že minila skoro polna ura, kar sta odšla od drevesa, je skušal doseči, da bi pospešila hojo. Toda prav tedaj se je Indijanec ustavil in nekaj trenutkov tih in miren prislu-

škoval vsemogočim glasovom gozdne divjine. Njegov obraz se je zjasnil v zadovoljnem nasmešku. Bobbyju, ki je bil pozoren na prijateljevo zagonetno vedenje in je nehoti tudi sam prisluhnil, se je zdelo, da sliši nek oddaljen enakomeren šum, ki je počasi prihajal bliže in bliže. Sedaj ni bilo nobenega dvoma več. O'Connor je spet odkril njuno sled in je hitel za njima.

(Dalje prihodnjič).

Čarobna steklenica

Živela sta dva potepuha Miha in Jaka. Oba sta bila debelušasta in dobrodušna, a obenem tudi prekanjeni buči. Nista marala za delo, pač pa sta oba naravnost oboževala jedačo in pijačo. Z beračenjem pa sta le redkokdaj toliko zbrala, da jima je zadostovalo za pošten prigrizek.

Ob neki taki priliki pa sta le nabrala pri dobrih ljudeh toliko, da je bilo za dobro kosilo in ostalo jima je še nekaj za vino.

Pri vinu je imel Jaka posebno dobre ideje. Tudi tokrat se je domislil neke zvižaje, ki bi z njo lahko zaslužila lepe denarce. Povedal je to idejo svojemu tovarišu Mihi, ki je zvito in razumno prikišal. Toda ko je vino izpuhtelo sta na vse to pozabila.

Minilo je nekaj dni od te dobre pojedine. Darežljivih ljudi je le malo na svetu, zato sta naša znanca Jaka in Miha kmalu začutila lakoto. Molče sta tavalja po samotni cesti. Prvi je prekinil molk Jaka rekoč: »Ti Miha, veš kaj, strašno sem lačen!« »Misliš, da sem jaz sit!« mu prav tako žalostno odgovori tovariš. In kakor bi se nečesa spomnil, doda: »Čakaj no, kaj si mi že oni dan dejal?« »Dobra ideja je bila to!« »To nama bo pomagalo iz zadrege.« pristavi Jaka in v novem upanju sta pospešila korake. T'k pred vhodom v vas je stala samotna hiša. Po videzu je moral biti njen gospodar precej premožen. Pred to hišo se ustavita Miha in Jaka in si nekaj tiho prišepetavata. Jaka potrka na vrata.

Znotraj se oglasi debel glas: »Naprej!«

Jaka vstopi in pozdravi: »Dober večer!« »Bog daj!« mu odgovori gospodar in ga zvedavo ogleduje. Pri hiši so ravno večerjali in gospodar ga povabi

naj prisede. Jaka se je zelo rad odzval temu vabilu.

Ko je bila večerja končana, je Jaka privlekel na dan steklenico vina in dejal: »Sedaj ga bomo pa malo spili.« Ko so prinesli kozarce, je nalil vsakemu, nakar je bila steklenica prazna. Jaka jo postavi na odprto okno. Gospodar vpraša Jaka, zakaj jo je dal na okno. Jaka pa mu odgovori: »Boste že videli!«

Medtem ko je Jaka druge zabaval z raznimi kratkočasnimi zgodbicami, je steklenica kar naenkrat izginila okna, toda ne za dolgo. Zopet se je pojavila na oknu, toda ne več prazna, temveč polna. Miha je namreč vzel steklenico in jo napolnil. Jaka, ki je dobro pazil na steklenico, je stopil k oknu, jo vzel in nad njo mrmral neke čudne besede, ki jih nihče ni mogel razumeti. Jaka pa je mrmral samo zato, da bi lahkoverne ljudi temeljiteje prevaril. Pristopil je zopet k mizi in v brezmejno začudenje okoli sedečih vsakemu na li poln kozarec. Vsi so ga začeli povpraševati, kaj to pomeni, Jaka jim skrivnostno pojasni, da to ni navadna steklenica, temveč čarobna steklenica.

Ko je bila steklenica zopet prazna, jo zopet postavi na okno.

Zopet jih je zamotil, da niso utegnili pogledati na okno. Čez nekaj časa vzame steklenico in jim zopet nalije.

Gospodar je bil zelo navdušen za čarovnijo in vpraša Jaka, če mu hoče prodati to steklenico.

Jaka se je navidezno branil in se delal kakor da mu je strašno hudo za steklenico. Nazadnje se je le vdal. Gospodar mu je dal zanjo 400 dinarjev.

Pove mu tudi besede, ki jih mora

spregovoriti nad steklenico. Potem je odšel.

Pred hišo je čakal Miha, s katerim sta si razdelila plen.

Miha še reče: »Pa sva jih le!«
In potepuha se široko nasmejeta in odideta v noč.

Tiburcij:

Nekoč je živel...

Nekoč je živel v daljni Jutrovi deželi ob Evfratu ubožen ribič z imenom Aki. Ob vodi mu je stala samotna kočica, v kateri je ležala njegova bolna mati z imenom Hatasu. V vodi pa se mu je vsakdanji kruh veselil belega dlag. Uganili ste, da so bile to ribe, s katerimi je preživljal sebe in mater.

Dogodilo se je, ne boste mi verjeli, da je pridri iz divjih elamitskih pokrajin sam Raks na čelu svojih trum, s katerimi je premagal vojsko za vojsko. Ob večeru je stal ob bregovih Evfrata ter je zaukazal, razpeti šotor, da se mu vojska čez noč odpočije in krene ob zori naprej proti rodovitnim amiritskim dajzelam.

Ko mu služabniki razprostrejo šotor, se zlekne na pisano preprogo, da bi zaspal. Toda nocoj ne more spati.

»Zahotelo se mi je, da bi slišal zgodbo, ki nima konca. Pripoveduj mi jo!«

Tako zaukaže služabniku.

Služabnik mu pripoveduje dolgo, dolgo zgodbo, toda brez konca le ni in naenkrat se mu beseda pretrga. Tedaj dvigne mogočni Raks svoj meč in mu odseka glavo.

Strah in trepet gre po šotorih. Na vse strani se razprše sli, da razglasijo, kaj si je zaželel mogočni Raks, zlato sonce z elamitskih višav.

Pa pride glasnik tudi do Akijeve kočice.

»Vodi me k tvojemu gospodarju!« pravi Aki. Stara Hatasu zajoče.

V šotoru najdeta Raksa vsega v oblasti jeze in temnih misli. Aki stopi pred njega, se prikloni do tal ter pravi:

»Želel si slišati večno zgodbo, o Raks, zlato sonce z elamitskih višav! Kako naj ima sonce, ki je večno, dopadajenje nad minljivimi stvarmi? Glej, povedal ti bom zgodbo, ki res nima konca!«

»Če me prevariš, si ob glavo,« pravi Raks ter ukaže ribiču, naj mu sede k nogam.

»Majcena, čisto majcena ribica je zaplavala po vodi,« začne Aki svojo

pripoved. »Toda čim se zgane, se požene za njo nekoliko večja ribica, ki jo požre. Sedaj zaplava po vodi nekoliko večja ribica, toda za njo se požene velika riba in jo požre. Nato zaplava po vodi velika riba, a tudi to požre še večja riba. Sedaj zaplava po vodi prav ista večja riba. Toda čim se zgane, se požene za njo orjaška riba in jo požre.«

Mogočni Raks posluša Akijevo zgodbo. Ali se ne bo nič pretrgala? Kdo naj pogubi orjaške ribe?

»Tedaj pa,« nadaljuje Aki, »se je majceni, čisto majceni ribici v trebuhu nekoliko večje ribice naenkrat zahotelo, da je pomigala z repom. In glej, večjo ribico, ki je bila v trebuhu velike ribe, na mah popadejo toliki krči, da se začne zvijati. Tisti hip popadejo krči veliko ribo, ki je bila v trebuhu večje ribe, da se začne tudi ona zvijati. Prav tedaj začuti krče večja riba v trebuhu orjaške ribe in se začne zvijati. Naenkrat se zvije v obupnih krčih orjaška riba sama.«

Raksu se čelo temni. Kaj bo sedaj? Aki povzame:

»In glej orjaška riba se zvija dalje in dalje, a krči ne popustijo. Kaj je hotela? Začne se daviti in izdavi iz sebe večjo ribo, potem ji odleže. Sedaj se zvija in davi večja riba, dokler ne izdavi iz sebe velike ribe, potem ji odleže. Tedaj se zvija in davi velika riba, dokler ne izdavi iz sebe nekoliko večje ribice, in končno se davi še ta, dokler ne izdavi iz sebe majceno, čisto majceno ribico, potem ji odleže.«

»To je konec?« vpraša temni Raks.

»Ne, narobe,« odvrne Aki. »Ko je bila majcena, čisto majcena ribica svobodna, je zopet zaplavala po vodi. Toda čim se zgane, se požene za njo nekoliko večja ribica in jo...«

»Dovolj! Tvoja zgodba, o Aki, res nima konca, večno se ponavlja, kakor življenje samo...« pravi mogočni Raks in se zamisli.

»Samo to mi še povej,« povzame čez hip, »kaj bi bilo, če bi ena izmed teh

ribic ali rib naenkrat omagala in padla?»

»Tudi to se je zgodilo,« odvrne Aki, »toda, glej čudo, čim je omagala ena, je stopila druga na njeno mesto.«

Mogočnemu Raksu se temno čelo le še bolj zmrači. Ko se sredi noči prebudi iz misli kakor iz sna, poišče s pogledom Akija, ki mu sedi pri nogah, in ga vpraša:

»Resnično je vse, kar razodeva tvoja zgodba. Le to mi še povej, zakaj sta potrebna ta večni boj in trpljenje? Mar sta komu v korist?»

Aki odgovori:

»Zakaj? Vidiš, to je najbolj čudno pri vsej zgodbi. Zakaj? Tudi jaz se vprašujem tako. Toda odgovora ne vem, samo zgodbo znam.«

Mogočni Raks se je pogreznil v svoje misli. Ko se je zjutraj ob zori predramil iz njih, je stopil z bregov Efrata k mrzli vodi in se umil. Potem je ukazal svojim trumam, naj podošotore in se dvignejo na pot. Odvedel jih je, ne boste mi verjeli, ne nad rodovitne amoritske dežele, ampak nazaj med divje Elamite.

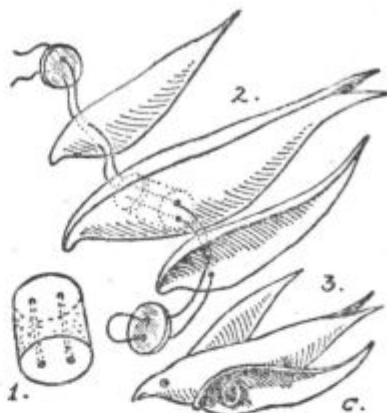
In kaj je bilo z ubogim ribičem Akijem?

Vrnil se je v svojo koč. Ne vem, če se je vrnil z bogatimi darovi ali brez njih. Hatasu ga je z radostjo sprejela.

Ptice iz grahovitih strokov

Čuden naslov in sam zase skoraj nerazumljiv. Pa ni tako hudo: gre le zato, da se da na lahek način iz grahovega stročja napraviti pticam na las slične igračke. Seveda tak izdelek nima kakšne posebne vrednosti, pa če se boste vendarle preskusili z izdelavo, kakor vam jo bomo opisali, si boste morda le pridobili kakšno pametno skušnjo, ki vam bo koristila še kje drugje, če pa boste natančni, vam bo tudi igračka sama nudila svoje veselje.

Imeti morate nekaj strokov graha in par majhnih zamaškov. Skozi dolžino vsakega zamaška zvrtnete dve luknjici (slika 1). Enega zamaškov denite v strok, ki bo trup ptice. Ta bo na ta način trdnjši in bolj napet (slika 2). Dve polovici stroka porabimo za peroti. S sukancem in dvema majhnima gum-

boma spnemo vse skupaj, kakor nam jasno kaže slika. Kako izgleda ptica, ko je izgotovljena, vidite na sliki št. 3. Očesi zarišemo s črnilom, usta pa zarezemo z ostrim nožem.

Pavelček prvič ob morju

Pavelček je bil letos v Dalmaciji in je prvič videl morje. Gotovo se vi vsi, ki ste bili tako srečni, da ste že videli naše Jadransko morje, spominjate, kako mogočen vtis je napravilo na vas to brezkraino temno modro vodovje. Tudi Pavelček je bil ves navdušen in ko je drugi dan po svojem prihodu brž oblekel kopalno obleko, je bil razigran in kar poredno vesel. Toda o joj! Morje je bilo tistega jutra malce nemirno in ko je Pavelček odrinil od

brega, je pognalo proti njemu visok val. Pred tem nenavadnim pozdravom mu je zadrželo v bojzni srce. Pa čeprav je trajalo to le bežen hip in so Pavelčkove oči pri prvem srečanju videle bržčas vse v dvojni meri, mu je

prvo »otipljivo« srečanje ostalo neizbrisno v spominu. Ko se je vrnil domov, nam je narisal tole sliko, češ, res sem se ustrašil, a proti takemu valu sem bil le junak, da nisem zbežal k mami.

Berite in izprašajte si vest

Ne smemo se prepuščati samo vzgoji staršev, tamveč moramo tudi sami z lastno voljo krogiti svoj značaj, pobijati, kar je v njem slabelega, in stremeti za popolnostjo. Med odrasle prištevamo lahko tiste dijake, ki se znajo lepo vesti!

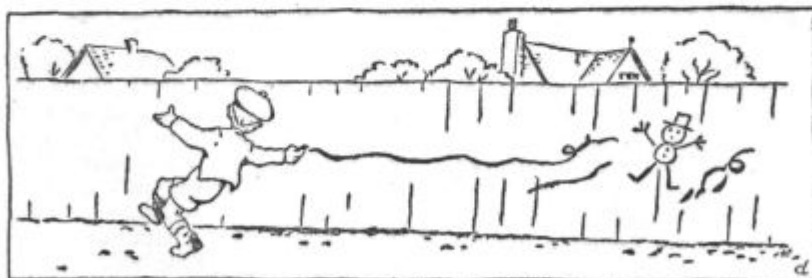
piše, namenjene bodisi pešcem bodisi avtomobilistom?

Nedavno tega je družba mladih netotesancev s kamenjem obmetavala steklenico, ki je plavala po vodi, toliko časa, da se je steklenica razbila. Nihče izmed fantičev pa ni pomislil na to,

Ali se še vedno rad 'graš s kamni? Jih še vedno lučaš čez cesto in se na ves glas zakrohočeš, kadar pri tem razbiješ okno sosedu?

da utegnejo biti črepinje razbitih steklenic hudo nevarne kopalcem. Saj veš, kako neprijetno je, če stopiš v vodi na črepinjo!

Ali dovoljuješ tovarišem, da kvarijo tablice, ki naj bi kazale pešcem pot? Ali morda kdaj poškoduješ javne na-

Ne moremo te prištevati med odrasle in lepo vzgojene ljudi, dokler z naslodo počekaš vsak plot, pisariš s kredo na hiše in trgaš lepake z reklamnih desk.

Dve napeti igri žepnega obsega

Pri obeh igrah sodelujeta le po dva igralca, vendar jih igra lahko pri prvi tudi več.

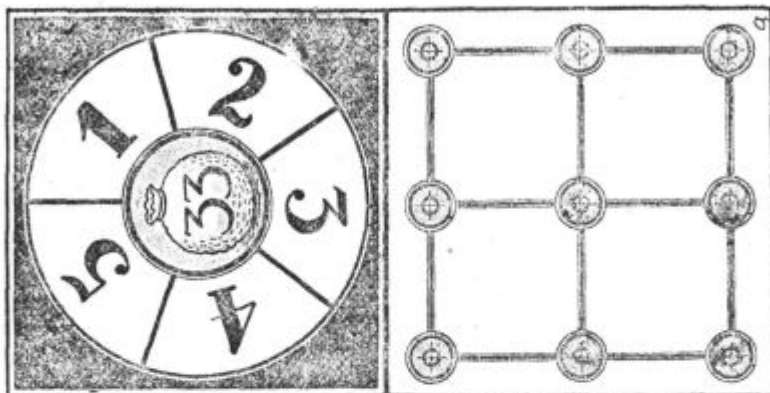
IGRA S ŠTEVILKAMI

Za igranje rabimo gumb ali kovanec; da me prav razumete: le enega Tega polagajo igralci izmenoma na različna številčna polja, pri čemer istočasno seštevajo števila, ki so jih pokrili Igralec, ki prvi doseže vsoto »33«, je zma-

in mu manjka do zmage še 3, položimo gumb na številko 3. S tem mu preprečimo, da bi zmagal že v naslednji potezi, pa si mogoče še sami kako pomagamo.

»VSE TRI V ENO VRSTO«

Pravijo, da so že Rimljani poznali to igro, kar je vsekakor mogoče. Igramo s tremi gumbi, n. pr. s tremi črnimi in tremi belimi. Oba igralca polagata iz-

gal; vsota ne sme biti ne večja ne manjša, točno 33.

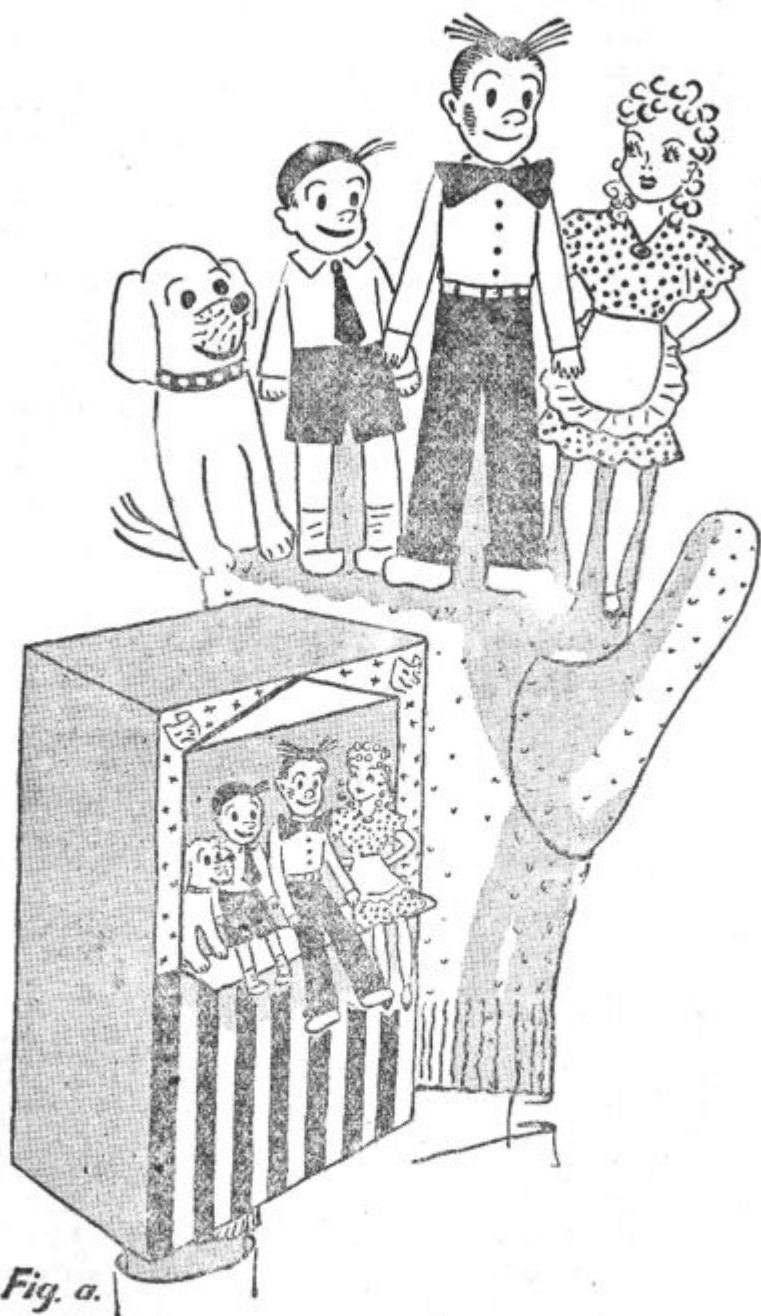
Mogoče mislite, da tako igranje ni prav nič napeto. No, poizkusite in ravnajte se natančno po navodilu: da svoj kovanec ali gumb ne smete nikdar položiti na isto polje kakor vaš soigralec, temveč vedno v višje ali nižje polje. To igro že nekoliko bolj razgiblje. Tako lahko soigralcu onemogočimo takojšnjo zmago, če n. pr. ko ima že vsoto 30

menoma po en svoj gumb na okropla polja in skušata zasesti po tri v eni črti ležeča polja. Ta polja so lahko v vodoravni, navpični ali pa poševni premici. Komur prvemu uspe spraviti vse tri gumbce v eno vrsto, ta je zmagal. Če pa položita igralca vseh šest gumbcev, ne da bi kateremu uspelo spraviti svoje tri v eno vrsto, potem gumbce izmenoma premikata, dokler enemu ne uspe doseči smoter igre.

Majhno lutkovno gledališče

Imate navadno škatlo za čevlje? Imate, dobro! Na enem koncu odrežemo širinsko stransko steno, tako da moremo vtakniti vanjo roko. Na dnu škatle in sicer na koncu, ki je nasproti odrezani steni, izrežemo četverokotno luknjo za oder. Bližnje robove odra okusno pobarvamo in okrasimo bodisi z vodnimi barvami bodisi z nalepljenimi slikami. Toda gledališče, pa čeprav je samo lutkovno, brez igralcev ni gledališče; to že tudi vi veste. Hvala bogu, tudi s tem ne bomo imeli takih težav, kakor jih imajo v Ljubljani pri Narodnem gledališču, ko jim vedno denaria manjka, da

bi zaposlili ves naš nadobudnj igralski naraščaj. Na štiri prste desne ali leve usnjene rokavice bomo nalepili štiri figure iz papirja. Če lepilo ne bo prijelo, jih prišijemo. Kakšne figure bomo nalepili, je pač odvisno od tega, kaj bomo »igrali«. Figure narišete in pobarvate sami, lahko jih pa enostavno kje izrežete ali kupite. Polo slik dobite skoro povsod za majhen denar. Najboljše je, če nalepimo figure samo na hrbtu, ker drugače bodo učinkovale pretogo. Ko smo tako daleč, moramo nastudirati s svojimi figurami njih vloge. S svojim

»lutkovnim gledališčem« boste imeli uspeh — tudi pri odraslih — le, če se navadite vsako vprašanje in odgovor

dobro premisliti in če si boste natančno zapomnili, kako se mora lutka med »dejanjem« gibati. Zato pa je treba vaje.

Dragi Jutrovčki!

V današnji številki zaključimo razpisani natečaj: »Kakšen poklic si bom izbral, ko dorastem?« Veliko presenečenje smo pripravili tistim, ki želijo postati pilotje. Odgovori teh Jutrovčkov so bili vodji našega letališča g. dr. Stanetu Rapetu tako všeč, da je dovolil 5 brezplačnih poletov za nagrade. Ker pa je bilo več »pilotov« kakor pa nagrad, smo z žrebom izbrali imena nagrajencev. Izžrebani so bili tile Jutrovčki:

★

Rudolf Ivan, dijak meščanske šole v Slovenskih Konjicah 133;

Virsk Vera, dijakinja drž. real. gimn. v Novem mestu;

Rojec Andrej, dijak mešč. šole v Litiji;

Ravec Nena, dijakinja IV. razr. real. gimn. v Št. Vidu nad Ljubljano;

Schönlieb Oton, dijak III. drž. real. gimn. v Ljubljani.

★

Ti nagrajenci naj se 15. septembra ob 14. uri zberejo v našem uredništvu, Knafljeva ul. 5-I. levo. Stroškov ne bodo imeli nobenih. Vožnjo z železnico jim stric Matic takoj povrne in jih z avtom odpelje na naše letališče. Tam jih čaka brezplačen polet v sinje višave, potlej pa stric Matic priredi vsej družbici veselo zakusko v »Petričkovi« slaščičarni. Nato odpremimo vsakega Jutrovčka posebej na vlak oziroma na dom. Kdor iz kakršnega koli razloga ne bi sprejel nagrade, naj to nemudno sporoči uredništvu, da lahko odstopimo njegovo mesto drugemu Jutrovčku.

Imena nagrajencev, ki sprejmejo knjižne nagrade, objavimo v prihodnji številki.

Listnica uredništva

G. R. dijakinja v Lj.: Pusti pesnikovanje! Dober pripovednik več velja kakor slab pesnik!

★

Postojnski: Prispevki »Postojnska jama«, »Očeta je zatajila« in »Rušarska pravljica« so dobri in pridejo kmalu na vrsto. Urednik ponedeljske izdaje »Jutra« se še ni vrnil z dopusta. V kratkem Vam bomo lahko povedali, kako je z ostalimi rokopisi. Naslov dijaka, ki smo Vam ga sporočili popočinoma zadostuje! Pišite kar na vodstvo šole. Natančnejšega naslova sami nimamo.

★

D. M. u-c. St. p. M.: Zahvaljujemo se Vam za pozornost, toda z avtorskimi pravicami so velike sitnosti. Treba si je poprej priskrbeti avtorjevo dovoljenje, kar pa je v zdajšnjih prilikah zaradi slabih zvez s tujino prav težko.

★

Z. L. dijak v T.: Ne, iz te moke ne bo kruha.

★

D. H. dijak v Lj.: Odgovor na natečaj objavim. Ostale prispevke pregledam in Ti sporočim podrobno kritiko!

★

M. C. d. v Lj.: Vidim, da Ti je Prešeren posebno pri srcu. Prav je tako — toda posnemati ga — nikar!

★

B. S. dijakinja v C.: Pesmica je prisrčna, vendar bi bilo treba tretjo kitico korenito predelati. Posebno zadnji dve vrstici sta prisiljeni in se ne ujemata z ubranostjo, ki jo izražata začetek in sredina pesmi. Poizkusi predelati konec.

★

Z. in T. F.: Misel je lepa in pravilna, toda obliko bi bilo treba močno popraviti. Rime šepajo! Zato je bralec tem manj prepričan in se na primer vprašuje, ali pes — pa naj bo še tako dober in zvest — res kaj prida vé o narodnosti in podobnih človeških dobrinah. Pošljita o priliki spet kaj!

★

D. H. dijak: Nisem pozabil nate, toda nabralo se je mnogo gradiva, ki mora priti polagoma na vrsto. Isto velja tudi za druge nestrpneže. Dijak, za katerega se zanimaš, obiskuje že višji razred gimnazije.